

Kutseühinguline ajakiri

Riigiteenijate häälkandja

Tellimise hind:

Aastas postiga . . . Kr. 2—
 Poolaastas . . . „ 1—

Ilmub 1—2 korda kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, riigi- ja omavalitsuseteenijate organisatsioonides ja kõigis postkontorites ja lehe talituses.
 Toimetus ja talitus: Tallinna, Kopli tän. 7-a. Telef. — Balti keskjaam 3-57

Kuulutuste hinnad:

10 senti m/m., veeru laiuses.
 Tekstis 50 prots. kallim.

Eesti raudteelaste Keskühingu väljaanne.

N. 12

31. detsembril 1932 a.

IX aastakäik

Aastate vahetuseks.

Kaotades õpime võitlema ja lõpuks ka võitma.

Üle 1932. aasta läve astusime raske südamega. Oli juba eelmine aasta raske olnud, siis ähvardas algav uus aasta veel raskemaks kujuneda. Nüüd on seegi aasta möödumas ja võime tagasi vaadata teha kokkuvõtte sellest, mis ta meile tegelikult tõi.

Aasta esimene pool, vaatamata kartustele, osutus siiski veel võrdlemisi kergeks. Kui mitte arvesse võtta aasta algusest maksma hakanud palkade vähendust, mis õieti eelmise aasta pärandus, siis oli selle poolaasta raskemaks kaotuseks 1. aprillist maksmahakanud koosseisude vähendamised ja ümberkorraldamised, mis hulga kaasteenijaid tänavale paiskasid, teisel osal aga nende ametnikuõigused võtsid, neid ülemäärasteks muutes.

Aasta esimesse poolde kuulus ka võitlus haiguskindlustuse küsimuse ümber. Vaatamata kõigile pingutustele ei õnnestunud siingi parema korralduse — haigekassade süsteemi — makspanemist saavutada ja eelmisel aastal makspanandud puudulik ja täiesti vastuvõtmatu seisukord jäi endiselt edasi kestma.

Lõppesid aasta esimese poolde võitlused tööpuuduse vähendamise otstarbel teenistusvahetuste lahendamise või n.n. abielu keeluseaduse makspanekuga. Kui see seadus ei vastanud kõigile meie nõudmistele, võis temaga siiski enam-vähem rahul olla, samuti ka tema elluviimisega, kui mitte arvesse võtta mõningaid valitsuse poolt tehtud arusaamatuid erandeid.

Aasta teine pool algas suvise vaheajaga poliitilises elus ja nii möödusid tema esi-

mesed kuud veel võrdlemisi rahulikult, kuigi üksikuid kõnepilvi silmapiirile kogunema hakkas. Sügise kättejõudmisega aga puhkes tõeline torm. Nüüd hakkasid igasugused kärpimise kavad sadama kui küllusesarvest. Seltsisid neile veel kroonikursi kukutamise, elukalliduse tõstmise, tuhandete riigiteenijate tänavale koondamise kavatsused jne. Kuigi sellele järgnenud valitsuse kriis mõneks ajaks nende kavatsuste elluviimise seisma pani, uue valitsuse riigitiitürile pääsemine kroonikutamise kavatsuse hoopis maha mattis, siis järgnes sellele ometigi valitsusele dekreediõiguse andmine riigikogu poolt ja selle tulemusena uute kärpimiskavatsuste esilekerkimine, mis osalt vast raskemadki, kui eelmise valitsuse omad.

Nende ridade kirjutamisel ei ole nendest kavadest tähtsamad küll veel lõplikul

kujul vastu võetud ja maksma pandud, kuid täiesti kindel on, et missuguse lõpliku kuju kavad ka omandaks, nad ka parimal juhul meile uued suured koormatused peale panevad. Kindlasti tuleb kriisimaks, mis tabab ka väga väikese palga saajaid. Karta aga on, et peale selle meile, riigiteenijatele, veel teistkordne raske erikoorem peale pannakse uue tunduva palkade vähendamise näol. Majandusministri arvates pidi selleks parajaks suutäieks teenistusevanusetasu annuleerimine olema. Riigiteenijate kutseorganisatsioonide kõige pinevama vastupanu tõttu see kavatsus esialgu küll luhtus, kuid nüüd, nende ridade kirjutamise ajal, on kaalumisel uued kavad, mis näevad ette nii palga kui teenistusevanusetasu kärpimist 5—10% võrra. Sellele seltsivad veel teiste kõrvaltaste, nagu riide- ja korterivarustuse, päeva- ja sõidurahade jne. tunduvad kärpimised. Edasi töötatakse juba nüüd uuest eelarve-aastast, s. o. tuleva aasta 1. aprillist, maksma panna uus palgaredel. Mida see tähendab, seda juba

Õnnerikast uut aastat

lugupeetud kaastöölistele ja lugejaskonnale

soovib

„Side“ toimetus ja talitus.

teame: esmalt võetakse midugi arvesse kõik senised vähendused ja võimalikult veel ka uued, ümardatakse siis saadud summa veel allapoole ning püütakse sel viisil praegustes erakorralistes oludes maksmapandud kärpimised püsivaks muuta, sest oleks naiivne loota, et selle palgaredeli uuesti ülesse viimine seniselegi viitlasele tasapinnale ka normaalaegade tagasipöördumisel ilma suuremate ja pikaajaliste võitlusteta võimalik oleks.

Teisest küljest on karta paratamatult elukalliduse tõusu teiste dekreetidega maksmapandud uute maksude tõttu kaubandusele ja tööstusele, kui ka kavatsatud eksportpreemiade tõttu, mis siseturu hindu viibimata välisurule viidavatel ainetel maksetavate preemiade võrra tõstavad. Kuigi valitsusele on õigus antud omalt poolt võidelda elukalliduse tõusu vastu ja õiglasi hindu maksuma panna, ei luba senised kodumaised, kui ka välismaised kogemused sellest kuigi suuri tagajärgi loota. Nii oleme otse kahe tule vahele sattunud: üheltpoolt vähendatakse palku, teiselt poolt aga kallineb elu.

Kõigest sellest on aga veelgi vähe. Majandusministri survel juba uuest aastast saadetakse jällegi suur hulk riigiteenijaid tänavale, võetakse neilt seegi vilets teenistus. Ja 1. aprillist on oodata uusi veelgi suuremaid koondamisi. Majanduslikult on seega mööduva aasta teine pool meile otse katastroofiliseks kujunemas. Aga ka õigusliku seisukorra kindlustamisel pole ta meile toonud muud kui halba. Algava aasta 1. jaanuariks pidi lõppema valitsuse õigus maksuma panna oma määrustega riigiasutuste koosseisusid, mis andis ministritele ja allasutuste juhtidele laialdased võimalused riigiteenijatega oma äranägemise järgi mängida. Koosseisude maksmapanekuga ja muutmisega riigikogu kaudu seaduslikul teel oleks see märksa raskemaks muutunud. Nüüd aga pikendati sedagi õigust jälle kuni 1. aprillini 1934. a. ja selle aja on riigiteenijad uuesti tuule peal.

Aasta teise poole kestes kerkis uuesti päevakorraks ka uue Distiplinaarseadusti-

ku küsimus. Kohtu- ja siseministeeriumis väljatöötatud seadustiku kava vastas, välja arvatud mõned vähemad lahkkuminekud, juba eelmistel aastatel arutusel olnud riigiteenijate täiesti vastuvõtmata kavadele. Riigiteenijate organisatsioonidel õnnestus siiski saavutada kohtu-siseministri nõusolek, et see kava veel kord revideerimisele võetakse. Aasta lõpuni seda teha veel ei jõutud ja nii jääb see küsimus tuleva aasta lahendada.

Ei toonud seega mööduv aasta meile ei majanduslikul ega ka õiguslikul alal midagi head, vaid aina uusi ja uusi kaotusi. Kuid ometi ei või me öelda, et ta meile midagi lohutavat poleks andnud. Ei, midagi saavutasime siiski ja see saavutus annab meile vaatamata kõigile senistele kaotustele uut julgust, uut jõudu, uut lootust edaspidisteks võitlusteks. *Mööduval aastal jõudsimel lõppeks nii kaugele, et suutsime luua kõigi palgateenijate ja tööliste ühise fronti meie huvide kaitseks.* Kuigi see kõigi palgateenijate-töölise ühine koondus veel igakülgelt välja arenenud pole, tema alles võrdlemisi lõdvalt üksikute organisatsioonidega seotud, tema tegevus alles ühele, kuigi tähtsamale, alale — palgavõitlusele — juhitud, on see siiski väga suur edusamm. Loodame, et algaval aastal kindlasti eel seisvad rasked heitlused seniseid organisatsioonide vahelisi sidemeid ja kõigi palgateenijate ühtekuuluvuse ja solidariteeditunnet veelgi süvendavad ning sellest praegusest nii öelda rakkusesest välja arendavad võimsa organisatsiooni, mis suudab palgateenijate huviseid väärilikalt kaitsa teiste rahvakihtide huvide kõrval.

Sellepärast, kuigi peame raske südamega tagasi vaatama mööduva aasta kaotustele ja hirmuga mõtlema algaval aastal eelseisvatele heitlustele, ei maksa meil siiski meelt heita. Kuigi ka siin veel peaksime kaotama, siis ometigi *kaotades optime võitlema ja lõpuks ka võitma. See teadmine julgustagu meid ka uuel aastal veel suurema süüdigusega oma huvide eest valvel olema.*

abiraha, pensioni vanadusepäevil ega ka teenistusvanuse tasu.

Asjata näeb „Maaleht“ siin vaeva! Erateenijad-töölised teavad väga hästi, et riigiteenijate palkade vähendamine on üldiseks signaaliks nendegi palkade vähendamisele, nagu see igakord varemgi nii on olnud. Ei jää nende palgad sellepärast sugugi puutumata, et riigiteenijate palku vähendatakse. Nemad teavad väga hästi, kustpoolt puhub tuul, kui kaubandus-tööstuskoja esimees Puhk nõuab riigiteenijate palkade vähendamist! Erateenijad-töölised teavad ka väga hästi, et summa, mille võrra riigiteenijate palkade vähendamata jäämise tõttu võib suurene- da kriisimaks, ei tule ükski nende kanda, vaid et seda kannavad nendega ühes ka riigiteenijad, peale selle aga ka vabakutselised, ärimehed, ning lõppude-lõpuks valge varesena vast ka mõni mõisaomanik- asunik. Just see viimane ongi, mis „Maalehele“ vist kõige suuremat südame- vaeva teeb. Sest kuigi ta pateetiliselt deklareerib: „Praegune riigimajanduse seisukord kohustab, et kõik kihid peavad osa võtma raskuste lahendamisest“, siis tuleb seda ikkagi nii mõista, et raskusi peavad kandma kõik teised kihid, põllumeestele-asunikele aga tuleb ikka uusi ja uusi toetusi, preemiaid, juuremaks, laene, metsa, maid jne. jne., juure anda, sest see on seisus, kes on loodud ainult saama, mitte aga andma. „Maaleht“ omas suures tarkuses, näib aga veelgi kauge- male sihtivat. Ta kukub ülistama maakooliõpetajate hiilgavat majanduslikku olukorda lootuses, et teised riigiteenijad siis kohe ruttavad näpuga näitama, et vaadake, võtke neilt, kuid jätke meid rahule; muidugi vastaksid õpetajad sellele jälle omapoolsete näitamistega mõne teise riigiteenijate liigi palkadele jne. — ning palgateenijate ühine front olekski lõhutud. Hrad Zimmermann-Einbund püüdis sedasama saavutada kaitsevää ja politsei palkadele tehtava erandi näol.

„Maaleht“ võib oma paberi ja trüki- musta rahulikult raikamata jätta. Nii naiivsed pole ei kooliõpetajad, ei teised riigiteenijad, et nad selle söödakese otsa läheksid. Ja kui maal tõesti leidub väga palju õpetajaid — nagu väidab „Maaleht“ —, kes aru saavad, et raske aeg kohustab ja valmis on tooma ohvrit, siis ei tee neile selleks ju keegi takistusi: neil on võimalus igal ajal riigi kasuks loobuda kas või tervest palgast, või sellele koguni veel juure maksta.

Pole mõtet kauem peatuda „Maalehe“ teiste demagoogiliste väidete ja võtete juures. Tõelise olukorra on neil samapalju või vähe ühist, kui selle lehe kõigil senistelgi kirjutistel riigiteenijate seisukorrast. Asunikele ja nende mõtteosalis- tele võime aga ütelda järgmist: *riigiteeni- jate massi senine olukord on kogu Eesti riigi olemasolu kestusel olnud ainult üks suur ohver isamaa altarile*, nende tasu on olnud madalaim kogu tsiviliseeritud maailmas, — ka siis, kui põllumajandus oma sissetulekute kõrguse tipul asus, — on vaevalt ulatanud pooleni väga ja väga ta- gasihoidlikult arvatud elatismiinimum- mist ja sedagi tasu on nüüd juba kordu- valt väga tunduvalt vähendatud. *Selle peale vaatamata on riigiteenijad nõus nüüdki jälle uusi ohvreid tooma ja jälle- gi väga tunduvalt, kuid ainult ühel tingi- musel — ühevõrdset kõigi teiste kande- jõuliste kodanikega! — Ainult meie ühe- külgse või meie mitmekordse koormami- sega meie aga enam nõus ei ole. Kui se- da siiski tehakse, siis oleme võibolla sun- nitud alistuma, kuid tagajärgede eest meie siis vastutust kanda ei saa.*

„Maaleht“ näeb und ametnike terrorist.

Valitsus olevat ametnike lõa otsas.

„Maaleht“, tuues enne pühi teate, et valitsus riigiteenijate palkade vähenda- mise küsimuse lahendamise riigiteenijate palvel ajutiselt edasi on lükanud ja et selle järele peetud riigiteenijate nõupidami- sel on otsustatud palkade vähendami- sega mitte nõus olla ning nõuda, et riigi- kassa võimalikud puudujäägid kaetaks kõigilt kodanikelt nende kandejõu koha- selt võetava „kriisimaksu“ kaudu, tõstab hüsteerilist hädakisa. Meil valitsevat ametnike terror, valitsusel polevat enam oma tahet, ta laskvat end vedada riigitee- nijate lõa otsas, riigiametnikke olevat hellitatud seni rohkem kui ühtki teist rahvaklassi, käputäie ametnike huvidele ei tohtivat ohvriks tuua rahva suure osa huviseid jne. jne.

„Maalehe“ hüsteerika on meile aru- saadav. Tema loogika järele ei tohi ühelgi valitsusel oma tahet olla ja kui ta pole asunike lõa otsas, siis on ta midugi mõne teise, käesoleval juhul riigiteeni- jate, lõa otsas. Zimmermann-Einbundi valitsus muidugi niisugust surmapattu teinud ei oleks, mingisugustest nõupida- mistest, kaalutlemistest, kuidas küsimus

õiglaselt lahendada, poleks juttugi olnud, sest see valitsus ei teinud kellelegi üleko- hlut — asunike prillide läbi vaadatuna muidugi. Asunike arvates on see mui- dugi kõige suurem valitsuse autoriteedi alla kiskumine, kui valitsus sõandab vas- tal nende arvamist ära kuulata „käputäie ametnike“ (imelik, et neid ametnikke nüüd korraga nii vähe on, seni oli neid asunike arvates ikka nagu rohutirtsu Egüptuses!) soovid nende saatust määrava küsimuses ja pimesi ei talita asunike näpunäidete järele. Eesti rahvale õnneks näib meil siiski leiduvat veel teistsugu- seid valitsusi, kui Zimmermann-Einbundi oma.

Kuid „Maaleht“ ei lepi ükski valitsuse autoriteedi kaitsmisega. Ta on nüüd kor- raga saanud suureks kõigi teiste palga- teenijate huvide kaitsjaks riigiteenijate yastu. Kriisimaksu kõrgendamine tähend- davat kõigi erateenijate palkade vähenda- mist riigiteenijate arvel, mis olevat hirm- mus ülekoos. Erateenijate palgad ole- vat ettevõtjate poolt juba niikuini tehtud võimalikult väikeseks, peale selle ei saa- vat ükski erateenija mingit perekonna-

Riigi- ja eraametniku palk.

Hetkel, mil seisab akuutselt päevakorras riigiteenijate palga vähendamise küsimus, mil seda sammu põhjendatakse muuseas asjaoluga, et eramajanduses palgad on juba vähendatud, pakub praktilist huvi küsimus, milline on siis tõeliselt praegune riigiteenija ja eraametniku vähen-

datud töötasu vahet. Võtame võrdluseks Tallinnas asuvate kohtu-ise-, põllutöö-, hariduse-, sotsiaal- ja teedeministeeriumi ametnikkude ning teistest küljest Tallinna tööstuslikes käitistes teotsevate ametnikkude palgad. Täiesti usaldusväärsetel andmetel olukord on järgmine:

Riigiteenijate ja eratööstuse ametnikkude palgad Tallinnas 1932. a.

Ametkohad tööstuses	Kuupalk tööstuses 1. detsembril 1932 (juudisi kr.)	Riigiteenija kuupalk 1932. a. detsembris 1)		% (palk tööstuses = 100)		Vastavad ametkohad riigiteenistuses
		Palk ilma laste abirahata	Palk ühes laste abirahaga 1 lapse pealt	Palk ilma laste abirahata	Palk ühes laste abirahaga 1 lapse pealt	
1) Direktorid	298,3	283,9	—	95,2	—	Direktorid, ametliuha tajad, peasekretärid.
2) Pearaamatupidajad .	246,7	194,2	—	78,7	—	Pearaamatupidajad.
3) Raamatupidajad ja abid	119,9	109,0	117,0	90,9	97,6	Raamatupidajad
4) Arve- ja kontori- ametnikud	87,6	71,2	79,2	81,3	90,4	Van. arveam., arveam., van. kants. am., kants. am.
5) Masinakirjutajad . .	82,5	65,9	73,9	79,9	89,6	Masinakirjutajad
6) Vanemad statistikud	235,0	123,0	131,0	52,3	55,7	Van. statistikud
7) Statistikud	130,0	84,4	92,4	64,9	71,1	Statistikud
8) Insenerid	250,5	175,4	—	70,0	—	Insenerid
9) Meistrid	143,8	114,4	122,4	79,6	85,1	Meistrid
10) Tehnikud	120,0	108,2	116,2	90,2	96,8	Tehnikud
Keskmine ²⁾	110,8	93,7	101,7	84,6	91,8	

1) Arvatud kaasa teenistusevanusetasu — 7,5% põhipalgast. Arvatud maha 2% palgast pensionikapitali arvele ja 1. jaan. 1932. a. maksev 2–20% palga vähendamine.
2) 5 tüübilise ametkoha keskmine (järjekord 3, 4, 5, 9 ja 10).

Siit näeme, et 5 tähtsama ametala keskmine kuupalk oli k. a. teise poolaastast algul tööstuses 110,8 kr., riigiteenijail vastavatel ametaladel aga 93,7 kr. Selline on raamatupidajate ja nende abide, arve- ja kontoriameetnikkude, masinakirjutajate, meistrite ja tehnikute keskmise palga vahet. Selgituseks märgime, et riigiteenijate põhipalga, ühes teenistusevanusetasuga, normidest on arvatud maha pensionikapitali arvele palgast kinnipeetavad 2% ja 1. jaan. 1932. a. maksev palgavähendamine, mis üksikutele palgaastmetel kõigub 2–20%. Tuleb ühtlasi märkida, et tööstuses teotsevate ametnikkude kohta on võetud arvesse ainult nende põhipalk. Nii on põhipalga järgi riigiteenija palk ümmarguselt 15% võrra vähem kui ametnikkudel tööstuses. Kui aga võtta arvesse eraametnikkude lisatasud, milliseid osalt süüsi maksetakse, vaatamata valitsevale majanduslisele surutisele, jõuluks, lihavõttepühadeks jne., siis peaks palgavahe riigiteenija kahjuks olema veelgi suurem. Kuid ka ilma lisatasude tagi vahe on küllalt suur. Üksikutele ametaladel on see järgmine: raamatupidajate ja nende abide keskmine kuupalk on tööstuses 119,9 kr., riigiasutistes 109 kr. — vahe 9,1%, arve- ja kontoriameetnikkudel vastavalt 87,6 kr. pro 71,2 kr. — vahe 18,7%, masinakirjutajatel vastavalt 82,5 kr. pro 65,9 kr. — vahe 20,1%, meistritel 143,8 kr. pro 114,4 kr. — vahe 20,4%, tehnikutel 120,0 kr. pro 108,2 kr. — vahe 9,8%.

Selline on 5 tüübilisema ametala palgade vahet. Aga ka teistel aladel, mille kohta andmed käepärast, riigiteenijate palganormid on madalamad. Näiteks, direktorite keskmine palk tööstuses on 298,3 kr. Need on palgalised direktorid, kusjuures umbes 1/2 direktorite arvust saavad palka üle selle keskmise. Üksikutele juhtudel direktorite palgad tööstuses ulatuvad üle 500—600 kr. kuus. Keskmine direktorite palk riigi asutistes on 283,9 kr. ja üle selle normi nende palk palju ei ulatu. Inseneride palga vahe on 30% ja pearaamatupidajatel ulatub see üle 20%. On olemas üksikuid ametkohti, kus riigiteenijad saavad töötasuks ümmarguselt ligi 40—50% vähem kui vastavatel ametkohtadel erateenistuses — tööstuses.

Nii on olemas tunduv palgavahe riigiteenijate kahjuks mitte üksnes tavalise kantslei, kontori personali, vaid ka kõrgema juhtiva tööjõu suhtes.

Tõsi, eelpool käsitsime palga vahet, võtmata arvesse lasteabiraha, mida saavad riigiteenijad põhipalgaga kuni 140 kr. (incl.). Kuna riigiteenija perekond on keskmiselt 3-liikmeline (rahvalong. andmeil 2,9), oleme õigustatud põhipalgale alamates palgaastmetes arvama juure abiraha ühe lapse pealt, mis on Tallinnas 8 kr. Mainitud 5 tüübilist ametala kuuluvad kõik palga suuruselt palgaastmesse, kus maksetakse lasteabiraha. Ühes lasteabirahaga nende keskmine kuupalk on 101,7 kr., seega ikkagi ligi 10% — täpselt 8,2% — vähem kui erateenistuses.

Raudteelaste Keskühingu tegevusest.

1. Mõisaküla raudteelased said uue hambaarsti.

Nagu „Side“ lugejail teada, pööras Keskühing palvega raudtee peaarsti poole Mõisaküla raudteeseõlme teenijate soovi rahuldamiseks hambaarst Sparvart'i asetamisega dr. L. Matvejeva'ga.

Raudtee peaarst rahuldus nimetatud palve, tehes Mõisaküla arstijaoskonnale korralduse saata hambaarste nende soovi kohaselt kas dr. L. Matvejeva või hambaarst Sparvart'i poole.

2. Tapa raudteelaste kodu sai 100 krooni tootust.

Teatavasti palusid Tapa raudteelaste kutseorganisatsioonid toetust Tapa raudteelasorganisatsioonide ruumi üüri, kütte j. t. kulude osaliseks katteks.

Keskühing astus vastavaid samme raudteevalitsuse ees mainitud soovi rahuldamiseks. Raudteevalitsus tuli Tapa raudteelasorganisatsioonide palvele vastu. määrates neile ühekordse toetuse 100 krooni suuruses, mis ka Tapa raudteelaste organisatsioonide esindajale välja makseti.

3. Raudteevalitsus lubab maamöötljale H. Lepikule tutvumeda uurimismaterjalidega „õigel ajal ja õiges korras“.

Teatavasti pööras Keskühing raudteevalitsuse poole palvega võimaldada maamöötlja Hans Lepik'ule tutvumemist tema kohta ülestõstetud süüdistusmaterjaliga ja esitada oma vastuväited. Sellele palvele järgnes raudteevalitsuselt vastus, milles ta teatab, et olemasolevate andmete järgi polevat H. Lepik'ule veel teatatud juurduse lõpetamisest ega selle tagajärgedest. „Õigel ajal ja õiges korras“ võimaldatavat H. Lepik'ule kasutada kõiki seaduslikke abinõusid oma kaitseks.

4. Keskühing nõustub ainult kriisimaksuga ja on kategooriliselt põhipalkade ja teenistusevanuse tasu vähendamise vastu.

Keskühingu juhatus oma koosolekul 16. detsembril arutas igakülgselt läbi majandusministri poolt väliatõetatud palgade kärpimise ja kriisimaksu võtmise kavad. Peale pikemaid läbirääkimisi jõuti seisukohale, et palgade kärpimine tuleb kategooriliselt tõrjuda tagasi. Arvestades aga riigi raske seisukorraga üldse ja soovides pehmendada töötute kaaskodanikkude saatust, otsustati nõustuda kriisimaksuga, mida peaks võetama kõigilt tulu saajalt kodanikelt nende kandejõu kohaselt. Selle seisukohaga esines Keskühingu esindaja Riigi- ja omavalitsusteeniijate Keskkliidu koosolekul 18. detsembril. Ka läbirääkimistest majandusministriga on Keskühingu esindaja alati osa võtnud.

5. Riidevarustust kärbitakse.

Raudteevalitsuses peetud koosolekul, milledest ka Keskühingu esindaja osa võttis, arutati riidevarustuse kärpimise küsimust. Selle kohta on teisel eriartikkel.

6. Õpilaste priisõidupiletid.

Praegu on äärmiselt piiratud nende tööalade nimestik, millede õppimas käimisel antakse raudteeteenijate ning tööliste lastele priisõidu piletid. Nii ei anta priisõidu piletid, kui laps õpib graafika-, kehakatte-, toiduainete- jne. tööstuses. Seda arvesse võttes, esitas Keskühing teedeministrile märgukirja, milles palub praeguse korra muutmist vähemalt selles ulatuses, et priisõidu piletid saaks antud nende tööalade õppimas käimisel, milliseid ette näeb meistrite, õppinud tööliste ja tööstusõpilaste seaduse alla arvatud tööalade nimestik.

Uuendage „Side“ tellimisi 1933. a. peale.

Palgavõitlus.

Ühes Karl Einbundi agraar-bolševistliku valitsuse lahkumisega valibus osaliselt ka demagoogia, mis tehti riigiteenijate arvel ja mille eesmärgiks oli riigiteenijate palkade halastamatu kärpimine. Riigiteenijad hingasid veidi kergemalt ja hellitasid salajast lootust, et K. Pätsu valitsus ei too nende näljapalku ohvriks agraar-bolševikkudele. Kahjuks on riigiteenijaid tabanud pettumus. Kuigi uus valitsus on käsitanud riigiteenijate palkade küsimust ilma demagoogilise lisanduseta, siiski on ta lõpku tulnud välja sarnaste kärpimiste kavatsustega, mis kõige kategoorilisemat vastuseisu riigiteenijate poolt on kutsunud esile. Kõige vastuvõtmumaks nende kavatsuste hulgas oli teenistusevanusetasu maksmise kaotamine. See kavatsus kutsus välja üldise üksmeelse terava nurina. *Õnneks on valitsus selle meeoluga arvestanud ja oma kavatsusest loobunud.* Selle asemel kavatseb ta nüüd vähendada põhipalku ja teenistusevanusetasu 5—10 protsenti alates 40 kroonist ja peale selle võtta veel erilist kriisimaksu 2—10 protsenti alates 60 kroonist. Arusaadav, et riigiteenijad ei võinud leppida nende kavatsustega, mis ulatuselt peaaegu võrdsed K. Einbundi valitsuse kärpimiste kavatsustele, ja seetõttu organisatsioonid pöörasid majandusministri poole lähemate selgituste saamiseks.

Läbirääkimistel majandusministriga püüdis viimane tõendada, et kõigi pingutuste peale vaatamata käesolevas eelarves on 5 miljoni krooniline puudujääk, mida peab katma järgmiselt:

1. Lükata edasi kulused järgmise eelarve aasta peale 1.000.000 Kr.
2. Kärpida veel kord käesoleva aasta eelarvet 1.000.000 „
3. Saavutada sissetulekuid uute dekreetidega määratavatest maksudest (kriisimaks, läbikäigumaks jne.) 2.000.000 „
4. Kärpida riigiteenijate tasusid 1.000.000 „

Kokku 5.000.000 Kr.

Mis puutub aga puudujäägi põhjustesse, siis on see tingitud sissetulekute kohutavast tagasiminekest. Võrreldes möödunud aasta tuludega on need käesoleval aastal vähenenud 20 protsendi võrra ehk kuu kohta keskmiselt 1,5 miljonit krooni vähem kui möödunud aastal. Eriti on langenud raudtee tulud. *Käesoleva aasta 7 kuu jooksul on laekunud 6,66 milj. krooni, kuna möödunud aastal sama aja jooksul laekus 8,55 milj. krooni.* Umbes sedasama toodi ette ka majanduseministeeriumi rahandusosakonnas, kus riigiteenijate esindust lähemalt tutvustati küsimusse puutuvate majandusministeeriumi kalkulatsioonidega.

Riigi- ja omavalitsuseteenijate Keskkliit oma erakorralisel koosolekul 18. detsembril k. a., millest osa võtsid peale Keskkliidu juhatuse liigete veel kõigi Tallinnas asuvate riigiteenijate organisatsioonide juhataste esindajad, läbi arutades tekkinud

olukorda ja võttes arvesse kõiki asjaolusid tuli järgmistele otsustele:

Tulude vähenemine on suurel määral tingitud nendest soodustustest, mis tehtud kaubanduslikkudele, tööstuslikkudele ja põllumajanduslikkudele ringkondadele. Näit. raudtee tulud on langenud seetõttu, et veotariife on eelpoolloetletud ringkondade huvides pööraselt alandatud. Selle tagajärjel maksab raudteevalitsus metsamaterjalide veole juure 745.000 krooni, põllumajandussaaduste veole 73.600 krooni; paberitööstuse saaduste vedu alandatud tariifide järele annab vähem sissetulekuid 41.700 krooni ja isegi tekstiiltööstuse saaduste vedu sünnib alandatud tariifide järele, mistõttu sissetulekud veost on vähenenud 17.760 krooni võrra. Riigieelarve kulude osas on aga õige suured summad igasuguste toetustena nendesamadele ringkondadele ja muud summe, mida raskete aegade tõttu võiks tugevasti kärpida.

Vabariigi Valitsus ei peaks tohtima unustada, et need ringkonnad kriisielsete aastate soodsamast majanduslikust konjunktuurist suuri kasusid lõikasid ja praegugi veel lõikavad. Näiteks tekstiiltööstuse aktsiaseltside netto puhaskasu oli 1930. aastal 204.000 krooni, 1931. aastal aga juba 385.000 krooni. Need ringkonnad peaksid siis nüüd ka piskuga leppima ja riigi altarile ohvreid tooma. Senikaua kui seda sündinud ei ole, ei tohiks riik asuda kärpima oma teenijate ja töölise näljapalku. Pealegi peaks Valitsusel teada olema nüüd juba üldtunnustatud tõsiasi, et palkade kärpimisega ei pehmendata majanduslikku kriisi, vaid süvendatakse. Võttes arvesse seniseid teiste maade kogemusi, ei ole lootust, et ka hindade komissar suudaks midagi nimetamisväärset toime panna. Nende asjaoludega arvestades ei saa riigiteenijad leppida palkade kärpimisega kavatsustega. Nad on nõus oma tööta kaaskodanikkude raske olukorra pehmendamiseks maksma kriisimaksu, mis aga peaks laskuma kõigile tulusaajatele kodanikkudele nende kandejõu kohaselt. Ei saa tähendamata jätta, et riigiteenijate palkade kärpimist tahetakse toime panna surve tõttu teatavalt noolt, kuigi majandusminister seda eitab. Kõikjal on kärpimisi tehtud, riigiteenijate palgad aga on vähenenud seniini kärpimata. Ka see ei ole õige. Riigiteenijate palgu on juba mitu korda kärbitud küll maksuga pensionikapitali, küll otsekohe vähendamisega. Kui kaugele tahetakse siis veel minna?

Need seisukohad tehti teatavaks majandusministrile, kes vastu lootusi ei osutanud peaaegu mingisugust vastutulekut. Kuuldavasti on siiski meie ettepanek loobuda palkade vähendamisest ja piirduda ainult kriisimaksuga meie poolt ülesseaditud põhimõtetele, — kaalumisele võetud ja küsimus peab tulema lõpulikule otsustamisele nende päevade sees.

Tahaksime loota, et Vabariigi Valitsus selle küsimuse otsustamisel siiski arvestab riigiteenijaskonna poolt ettetoitud asjaoludega.

saanud (tegelikult küll pisut vähem — nimelt 10.000 rbl. aastas!), kuid kukub selle järele kohe luiskama „nii et suu suitseb ja habe aurab“. „Päris ilusaks teenistuseks veneajal — selle postiametniku teades muidugi — peeti 30-rublastist kuupalka, siis pidi olema juba viis aastat postiametnikul teenistust seljataga... 30 rubla oli väiksemate ametnikkude ideaal vene ajal“.

Kulla koolivennast postiametnik! Kui te üldse vene aega kunagi näinud olete, siis vast ehk õndsas Nikolai I ajal; siis vast ehk tõesti nüisuguseid palku makseti. Mis puutub aga palkadesse viimase kümne aasta kestes enne maailmasõda, siis ei maksa teil nende suhtes säärseid muinasjutte rahvale ette luuletada, sest need vastavad sama vähe tõele, kui teie 3—4 (või ehk oli neid koguni 7—8, või veelgi rohkem? Näite ja nende täpse arvu „unustanud“ olevat!) väljateenitud aukraadi. Nende ridade kirjutaja veneajal tsiviilteenistuses küll aukraade välja teenida ei jõudnud, vaid oli alles üsna algaja, kuid tema *esimene* palk (19-a. vanuselt) oli kohe 30 rbl. ja poole aasta pärast tõusis see 35 rbl. peale; veel aasta hiljem aga juba ümmarguselt 65 rublale kuus. Ja samasugune umbes oli ka teiste kaasteenijate algpalk, kuigi edasiliikumine vast alati nii soodsalt ei läinud. Mis puutub postiametnike palkadesse veneajal ja nüüd, siis peaks neid olema eriti huvitav kõrvutada, kuna sel alal vast kõige enam on säilinud endine ametastmete süsteem ja ülesannete ühtlus. Ka postiametniku *esimeseks* palgaks enne maailmasõda oli Tallinnas 30 rbl., ehk ühes korterirahaga ligi 40 rbl. kuus ja järgmise kõrgemas astmesse tõusmiseks polnud ka sugugi vaja viit aastat teenida. Nii tohiks küll vist vähe piinlik olla rääkida 30-rublastisest „ideaalpalgast“.

Veel kummalisemad aga on selle koolivennast postiametniku poolt toodud veneaegsete ja praeguste palkade võrdlused. Tema arvates on sellele 30-rublastisele „ideaalpalgale“ vastava ametniku palk praegu 100 kr. kuus. Nagu nägime, oli postiametnike *esimene* palk veneajal juba tervelt kolmandiku võrra kõrgem, kui 30 rubla, kuid praegu on 100 kr. kuus I järgu postiametniku palk ja seda on postiametnike tõendusel meil ainult soodsalt juhul võimalik 12 aastaga välja teenida. I järgu ametniku palk Tallinna postkontoris enne maailmasõda oli aga 116 rbl. kuus! Ja selle rahaga oli veneajal tõesti võimalik kaudis lahedasti ära elada, kuna praegusest 100 kroonist vaevalt piisab kuidagi hingitsemiseks.

On muidugi selge, et pole mingit mõtet pikemalt peatuda selliste koolivendade „asjatundjate“ muinasjuttude juures. Paber on kannatlik ja „Kaja“ paber eriti; küll ta kannatab veel hullemaidki jaburdamisi, mis tarviliikuts peetakse armsale maarahvale ette luisata nende meeolude riigiteenijate vastu ülessekkumiseks. Märkisime need paar asjaolu ainult selleks ära, et näidata, kuidas seal talus kõik abinõud head on teatud eesmärgi saavutamiseks.

Seesama „Kaja“ aga mõni lehekülj cespool ei häbene sugugi etteheitmast riigiteenijatele, et nemad isamaaliselt ei mõtlevat, kui nad julgevad oma eluvõimaluste kaitseks suu lahti teha. See toovad neile rahva silmis ainult halba sest ei suudetavat aru saada, miks riigiteenijad ei soovivat ohvreid kanda, kui seda tuleb kõigil teistel teha.

Kuid just selleks olemegi sunnitud aktsioontoimkondi moodustama ja muid

„Kaja“ ässitab edasi.

„Kaja“ on oma asjatundjate arvu riigiteenistuse küsimusis jälle suurendanud, seekord mingisuguse müstilise koolivennast „vabariigi postiametnikuga“, kes juba „vanal heal tsari ajal oma 3—4 aukraadi välja olevat teeninud. Kahjuks

pole seegi kord saatus „Kaja“ vastu armulisem olnud, kui varemate kaastööliste valikul.

See koolivennast postiametnik teab küll, et vanasti Tallinnas oli kuberner ja et see isegi 1000 rbl. kuus palka olevat

tarvilisi abinõusid kasutama, et rahvale selgeks teha, missugust demagoogilist valet „Kaja“ ja tema ümber koondunud ringkonnad rahvale riigiteenijate eluvõimaluste üle levitavad. Meie peame rahvale selgitama meie tõelist seisukorda, peame näitama, et just riigiteenijad ühes teiste palgateenijatega seni need ainukesed on olnud, kes isamaa heaks on ohvreid pidanud kandma ning et meie edaspidi enam neid üksi kanda ei suuda; et nüüd seda kogu rahvas tegema peab, kui selleks veel tarvidus on. Peame rahvale selgeks tegema sedagi, kui ta sellest ise aru saada ei taha, et meie ei või enam lasta endiga senisel viisil ümber käia, et meie enam ei taha olla mingisugused tei-

sejargu kodanikud, kellel ainult kohused, aga ei mingisugused õigusi. Meie nõuame sotsiaalset õiglust, üheõiguslust ja ei loobu enne võitlemast, kui selle saavutamel oleme. Kui „Kajal“ tõesti on südamele Eesti riigi ja rahva huvid, siis tuleb tal kõigepealt revideerida oma tegevussuunda ja lõpetada senine ühe rahvakihhi häda demagoogiline suurendamine ja tema teiste kihtide vastu ülesse ässitamine. Tema senine ässitustöö aga võib meie riigielule tõesti kord hädaohlikuks saada, on õieti seda juba saanudki. Palgateenijaile, eriti riigiteenijate etteheideteks puudub aga igasugune alus. Nende ohvrid Eesti riigile on olnud suuremad, kui ühelgi teisel rahvakihhil.

Kõige suuremateks kannatajateks müüdi on need, kes järkude ümberkorraldamise tõttu järgus allapoole sattusid: kuna mitmenaha võtmine nüüd moes, võetakse neiltki kaks naha. Nii näit. oli XIII palgaastmesse (130 kr.) kuuluva riigiteenija päevaraha II liigis seni 2,50 kr., nüüd aga 1,50 kr. päevas, vähenemine seega tervelt 40%! Samasuguses seisukorras on ka need, kelle sõidud kuuluvad V liigi alla. Seni tasuti V liiki kuuluvad sõidud kas kolmanda liigi normide järgi või makseti V. V. poolt määratud kindlad summad. Nüüd aga tasutakse need sõidud kas IV liigi normide järgi, mis III liigi normidest 40% vähemad, või samuti V. V. poolt määratud kindlate summadena. Pole kahtlust, et viimaseidki samal määral vähendatakse.

Nende normide tõelikkudele kuludele mittevastavuse selgitamiseks piisab ühest ainsastki näitest. Kõik 155 kr. ja alla seda kuus saajad riigiteenijad saavad läkituste puhul linnadesse, mis kestavad kuni ühe kuuni, s. t. kus paratamata olakse sunnitud peatuma võorastemajades, päevaraha 1,15 või 1 kr. (need, kelle palk 90 kr. ja alla seda) päevas. Suuremas osas Eesti linnadest selle raha eest küll võorastemajas ruumi ei saa! Kuid inimese peab ju peale selle perekonnast lahus toituma ja see on ka lisakuludega seotud. Sellepärast on selge, et praegused ametisõitude tasumäärad ei kata enam nende sõitudega seotud tegelikke ja paratamatuid kulusid ja nii karistuseks on riigiteenijaile, kes kohustatud on neid sõitusid sooritama.

Lõppeks on 50% võrra vähendatud ka ametnikele ümberpaigutamise puhul erakorraliste kulude katteks maksetavaid ühekordseid tasusid. Nii maksetakse 1. jaan. s. a. alates nendeks kuludeks: perekonnalisele riigiteenijale endise koha ¼ kuupalka, senise ¼ kuupalka asemel ja üksikule endise koha ¼ kuupalka senise ¼ kuupalka asemel.

Ametisõitude tasusid vähendati.

Arvates 1. jaan. 1933. a. hakkab maksma dekreedid korras Vabariigi Valitsuse poolt 10. dets. 1932. a. vastuvõetud Ametisõitude tasu määrus (RT 96 — 1932). Selle määruste vähendatakse alles 1. aprillil s. a. maksmapandud Ametisõitude tasu seaduses ettenähtud tasude määrasid väga tunduvalt, nii et kohati õieti enam mingisugusest tõelisest tasust rääkida ei saa, nagu alamal näeme.

Kõigepealt on ümber korraldatud tasusaajate järkudesse jaotus, nii et suur osa keskmisepalgalisi, kellel ametisõitused vast kõige enam teha tuleb, on viidud alammatesse järkudesse, nagu seda järgnev võrdlus näitab (kohtunikud jätame käsitamata).

I ja II järk — palgasaaajad 350—280 kr. kuus; enne 350—220 kr.

III järk — palgasaaajad 260—170 kr. kuus; enne 200—130 kr.

IV järk — palgasaaajad 155—100 kr. kuus; enne 120—100 kr.

V järk — palgasaaajad 90—60 kr. kuus; enne 90—60 kr.

Viimase järgu alla kuuluvad ka alla XXII palgaastme (60 kr.) järgi palgasaaajad, riigitöölised ja ajateenijad sõdurid.

Sõidukulud tasutakse I ja II järku kuuluvatele riigiteenijaile endiselt, välja arvatud sõit hobustega, kus senise küüdi- või posthobuse kahehobuse tasu asemel tasutakse kahehobuse taks ¼ suuruses. Millega seda viimast määra põhjendatakse, pole meile kahjuks teada, kuid imelik on ta küll. Ei saa ju ometi hobuseid poolitada ja nii jääb vastaval ametnikul üle ainult sõita kas ühe või kahe hobusega. Aga milleks siis maksma panna niisuguseid norme, mida võimalik pole täita? Või tahetakse sellega avatleda ametnikke „puhast“ tegema sel teel, et sõidetaks ühe hobusega, kuna tasu võetakse välja kahehobuse taksi ¼ suuruses? Ametisõitude tasuseaduse § 10, mis lubab laeva või rongi kasutamisel arvestada vastavale järgule lubatud klassi pileti hind. samal ajal aga kasutada odavamast piletit, annab ju selleks otsekohe tõuke. Meile näib siiski, et selliseid mahhinatsioonid legaliseerida ei otstarbekohane ega õiglane pole, rääkimata nende demoraliseerivast mõjust.

III järgus tasutakse sõidukulud: raudteel — teise, laeval teise, kuid sisevete laeval esimese klassi tariifi järgi; hobustega sõitude puhul aga küüdi või postijaamade ühehobuse taksi järgi.

IV ja V järgus tasutakse sõidukulud raudteel kolmanda, laeval samuti kolmanda, sisevete laeval aga teise klassi tariifi järgi. Varem IV järgus tasuti sõidukulud raudteel ja laeval teise klassi tariifi järgi.

Hobustega sõitude tasumise viisi IV ja

V järgu kohta ette nähtud pole — ei Ametisõitude tasu seaduses ega nüüdses kõnealloses määruuses.

Muid muudatusi sõidukulude tegemise ja tasumise korras määrus ei too.

Hoopis suuremad ja tunduavamad muudatused aga on maksma pandud päevarahade määrades, mis madalamates järkudes kuidagi ei võimalda enam katta ametisõitudega ühenduses olevaid erakorralisi kulusid, nii et ametisõidud neile otsekohesteks karistusteks muutuvad. Võrdluseks toome järgnevas tabelis nii senised kui uued normid.

	I liik		II liik		III liik	
	linnadesse ja alevitesse kuni ühe kuuni kestusega		maale ühele kohale kuni ühe kuuni		linnad ja alev. ühest kuuni kahe kuuni	
	Uued	Senis.	U.	S.	U.	S.
I järk	3.50	5.—	3.—	3.75	2.—	2.50
II „	3.—	4.—	2.50	3.—	1.75	2.—
III „	2.75	3.50	2.—	2.50	1.50	1.75
VI „	2.25	2.50	1.50	1.80	1.15	1.25
V „	2.—	2.—	1.20	1.50	1.—	1.—

	IV liik		V liik		VI liik	
	maale peatu-sega ühel kohal 1—2 kuuni		sõidud tegevuspäirkl ja korduvad sõidud samade punkt. vahel		sõidud välisriigesse	
	U.	S.	U.	S.	U.	S.
I järk	1.50	1.60	kr.	kr.	kr.	kr.
II „	1.25	1.30	kr.	kr.	kr.	kr.
III „	1.—	1.20	kr.	kr.	kr.	kr.
IV „	—75	—80	kr.	kr.	kr.	kr.
V „	—60	—70	kr.	kr.	kr.	kr.

IV liigi normide Vab. Val. poolt määratavate summade suuruses.

III liigi normide V. V. poolt määratavate summade suuruses.

75% ulatuses normidest, mis määratud V. V. poolt iga välisriigi kohta enne 1.1.33 või V. V. poolt pärast 1.1.33 määratud normide suuruses.

V. V. poolt iga välisriigi kohta määratud normide järgi.

Riigikohtu seletusi.

I. Küsimusele, kas naisriigiteenija on kohustatud igal kuul enne palga ja perekonnaabiraha väljamaksmist esitama uue tõenduse selle kohta, et möödunud kuul on laps või lapsed tema ülalpidamisel olnud, on Riigikohtu admin. osak. vastanud eitavalt järgmistel kaalutlustel:

Avaldatud otsuses n. 40 — 1928 on Riigikohus seletanud, et Perekonnaabiraha seaduse § 1 järgi (RT 112 — 1923 ja RT 53 — 1927) makstakse riigiametnikele ja -teenijaile nende ülalpidamisel olevate laste pealt perekonnaabiraha ja et ema võib lapse pealt toetusraha saada, kui tema tõestab, et laps on just tema, aga mitte lapse isa ülalpidamisel, nagu seda normaalselt eeldavad Eraseaduse normid. Kuid ei ole õige arvamus, et emale tuleb perekonnaabiraha maksta lapse pealt reeglipäraselt üksnes möödunud aja eest. mille kohta iga kord tõestatud; et selle aja kestel laps on olnud ema ülalpidamisel. Vastavates määrustes (RT 70 — 1930) on ette nähtud, et perekonnaabiraha kuulub väljamaksmisele üldiselt koos palgaga iga kuu 20. päeval. Ei seadusega ega vastava määrusega ei ole kohuslikuks tehtud naisriigiteenijaile igal kuul enne palga ja perekonnaabiraha väljamaksmist esitada uus tõendus selle kohta, et möödunud kuul on laps tema ülalpidamisel olnud, või korraldatud, et kui sellekohane tõendus on välja antud, näiteks, kuu 11. päe-

val, siis makstakse perekonnaabiraha üksnes kuu 11. päevani. Arvesse võttes riigiteenijate tasude maksmise korra määrusi (RT 70 — 1930 ja RT 33 — 1932) tuleb pidada normaalseks korda, et riigiteenija, nõudes endale perekonnaabiraha maksmist, esitab nõude põhjenduseks tõendused ja nende küllalduse puhul alatakse temale perekonnaabiraha maksmist ning jätkatakse seni, kui perekonnaabiraha saaja ei teata uuesti tekkinud asjaoludest, mis temalt võtavad abiraha saamise õiguse. Ei ole riigiteenija ise teatanud asjaoludest, mis temalt perekonnaabiraha saamise õiguse ära võtavad, ja on seda abiraha edasi vastu võtnud, siis tuleb see temalt tagasi nõuda. (Rkha t. nr. 520 II — 1932).

2. Kas perekonnaabiraha maksmisel riigiteenijale võetakse arvesse ainult ta palgasumma, või arvatakse ka seda tasu, mida ta kui mitte riigiteenija teise teenistuse eest saab?

Sellele küsimusele on Riigikohus vastanud:

Perekonnaabiraha seaduse muutmise seaduse (RT 53 — 1927) § 1 järgi maksetakse perekonnaabiraha kõigile riigiteenijale, kes saavad mitte üle 140 kr. kuus palka. Seaduses tarvitatud sõnad „riigiteenijaile“ ja „palka“ näitavad selgesti, et isikute selgitamisel, kellel on õigus perekonnaabiraha saada, tuleb arvesse võtta ainult summad, mis isik kui riigiteenija palgana saab (Riigiteen. sead. § 1). Järelikult summasid, mis isik saab kui mitte riigiteenija teise teenistuse eest tasuks või palgana, seadus arvesse ei võta, olgugi et selle teise teenistuse eest makstud summasid võib-olla tasutakse ka riigisummadest. Seaduses ei leidu määrust, et riigiteenija oleks kohustatud üles andma tema poolt väljaspool riigiteenistust saadava palga või tasu juurearvamiseks tema poolt riigiteenistuse eest saadavale palgale perekonnaabiraha saamise õiguse kindlakstegemiseks, ja et see seaduses ei ole otseselt ära tähendatud,

siis puudub küllaldane põhjus selliselt toimetamiseks. (Rkha t. nr. 357 II — 1932.)

3. Kas pensioni arvutamisel veneaegse teenistuse arvessevõtmisega kuulub pension üldse 25%-sele vähendamisele?

Sellele küsimusele on Riigikohus vastanud jaatavalt sel juhul, kui pension ületab 40 kr. kuus, leides, et Riigi- ja omavalitsusteenijate ja nende perekondade pensionide vähendamise seaduse (RT 38 — 1931) § 1 järgi vähendatakse 25% võrra Pensioniseaduse põhjal määratud ja määratavad pensionid. Selle seaduse § 2 iseenesest ei määra pensioni arvutamise üldaluseid juhul, kui pensioni määramisel tuleb arvesse võtta veneaegset teenistust. Pensioni arvutamine toimub ikkagi Pensioniseaduse alusel ja § 2 tuleb kohaldamisele üksnes juhul, kui Pensioniseaduse alusel arvutatud pension ületab § 2 ette nähtud pensioni ülemmäärad. Pensionide vähendamise seaduse § 7 põhjal ei kuulu 25%-sele vähendamisele üksnes pensionid, mis ei ületa 40 kr. kuus ja neid ei vähendata ka alla 40 kr. kuus. Kõik muud pensionid kuuluvad sama seaduse §§ 1 ja 6 järgi vähendamisele 25% võrra. (Rkha t. nr. 1119 II — 1931.)

4. Kas mees oma naise teenistus-alalises asjus võib tema asemel ja tema eest ilma volituseta kaebustega esineda kohtus ja ametiasutustes?

Sellele küsimusele on Riigikohus vastanud eitavalt, sest kuigi BES § 8 p. 4 annab abielumehele õiguse oma naise õigusi kaitseda kohtus ja väljaspool kohtu, siis see BES norm on oma jõu kaotanud nende abielunaiste suhtes, kes iseseisvalt avalik-õiguslikus teenistuses seisavad. Kõigis naise teenistus-alalises asjus mees oma naise asemel ja naise eest võib teostada ainult volituse põhjal, mis peab vastama selle kohta käivatele seaduse eeskirjadele. (Rkha t. nr. 533 I — 1932.)

„Õigus“.

24. mail 1932. a.) ning IX raudteelaste kongressi otsustele ja kogutud andmetele 1930. ja 1931. aastatel tegelekult teenitud kilomeetri- ja preemiatasude kohta, esitame E. R. Veduriteenijate k-ü. nimel ettepaneku: kaotada klm- ja preemiatasud ja määrata nende asemele veduriteenijatele järgmised põhipalgad:

vedurijuhile I kl.	kr. 160 kuus.
„ II „	150 „
„ III „	140 „
ved.-juhi abile I kl.	130 „
„ II „	125 „
vedurikütjale klm-	90 „
„ depoos	80 „

Ülesseatud põhipalkade tõus vastab keskmiselt 1930. ja 1931. a. tegelekult teenitud klm- ja preemiatasudele.

Ühes esitame ettepaneku kõiki ülaltähendatud teenijaid üle viia ametnikkude klassi.“

Ettepanek jäi tähelepanemata. Üldse administratsiooni esindajad ei teinud järeleandmisi normides, mis olid välja arvestatud eelmisel koosolekul ülesseatud põhimõtete kohaselt. Koosolekute kohta seati kokku järgmine protokoll:

„Härra Teedeministri korralduse põhjal 21. XI. s. a. Teedeministeeriumi Peainspektori telefonogrammiga nr. 143 kokkutatud komisjon, koosseisus: Komisjoni esimees Peainspektor J. Ulk; liikmed — Rdt. Val. Finantsametist E. J e m m 26. XI; Eksp. ametist A. R e i m a n n 1. XII; Veoametist J. T u s t i t 26. XI ja P. O r l e 1. XII; Raudteelaste Keskühingust J. R u k k i 26. XI ja V. R u t n i k 1. XII; Vedurijuhtide k-ü. E. O t s m a n n ja J. V o k k; Veduriteenijate k-ü. O. A n a n ja ja Rongiteenijate k-ü. R. P o o b u l — selgitades istangutel 26. XI. ja 1. XII. s.a. veduri- ja rongiteenijate palkade, klm-rahade ja küttepreemiate küsimust, tuli järgmisele otsusele:

Maksva korra järele koosneb veduri- ja rongiteenijate teenistus põhipalgast ja lisatasudest. Lisatasudeks on vedurimeeskondadele kilomeetirahad ja küttepreemiad, mis teevad põhipalgast välja umbes 100% ja rongiteenijatele kilomeetirahad, mis teevad põhipalgast välja umbes 30%.

1923. ja 1927. a. palkade normeerimisel on jätetud nimetatud lisatasude maksmise töttu veduri- ja rongiteenijate põhipalgad madalaks. Et lisatasusid pensionile minekul, teenistusvan.-tasu arvutamisel ja muudel juhtudel arvesse ei võeta, on veduri- ja rongiteenijad võrreldes neile võrdsete teiste teenijatega asetatud halvemas seisukorda, mispärast loiab komisjon, et õiglase vahekorra jahuleadmiseks tuleb veduri ja rongimeeskonna põhipalku lisatasude arvel tõsta allpooltähendatud määral.

Ka mujal riikides ei ole veduri- ja rongiteenijate põhipalkade ja lisatasude vahekorrad nii suur kui meil.

Koosseis 1932./33. a. eelarves:

Ameti nimetus.	Teenij. arv.	Palk kuus.	Palk aastas.
Mootorv. juht	17	90,—	18.360,—
I kl. vedurijuht	47	100,—	56.400,—
II „ „	100	90,—	118.000,—
III „ „	67	80,—	64.320,—
I „ „ „ abile	138	75,—	124.200,—
II „ „ „ „	76	70,—	63.840,—
Vedurikütjad	46	58,—	32.016,—
Vaguniõlitajad	120	65,—	100.620,—
Vag.-kütja — ühtlasi vag.-valgustaja	5	60,—	3.600,—
Kokku	625		571.356,—

Veduri- ja rongiteenijate tasude ümberkorraldamine.

Kilomeetiraha vähendatakse, põhipalku suurendatakse.

Käesoleva aasta kevadel moodustati Keskühingu juures erikomisjon veduri- ja rongiteenijate tasude ümberkorraldamise küsimuse selgitamiseks ja vastavate ettepanekute tegemiseks. Küsimuse igakülgelt läbi arutanud komisjon seadis kokku märgukirja esitamiseks teedeministrile. Et aga hiljem tekkisid mõningad lahkarvamised palganormide suuruse ja nende suhteliste vahekorradega kohta, siis viibis üldise märgukirja esitamine. Viimaks esinesid vedurijuhid iseseisvalt, paludes raudteevalitsust võtta ette tasude ümberkorraldamine märgukirjas esiletõudud põhimõtete kohaselt. Vahepeal sündis vabariigi valitsuse vahetus ja teedeministeeriumi asus juhtima sotsialist Leopold Johanson. Asjast huvitatud teenijad pöörasid viimase poole, paludes määrata erikomisjon teedeministeeriumis küsimuse lõpuliikaks arutamiseks ja palganormide kindlaksmääramiseks. Teedeminister tuli palvele vastu ja määras komisjoni peainspektor Ulki juhatusel.

Esimene koosolek peeti 26. nov., millest võtsid osa vedurijuhtide, veduriteenijate, veoameti teenijate kutseühingute, Keskühingu ja raudteevalitsuse ametkondade esindajad. Vedurijuhtide poolt tehti ette-

panek määrata veduriteenijatele järgmised põhipalgad:

I kl. vedurijuhile —	170 kr.
II „ „ —	150 „
III „ „ —	130 „
I „ abile —	120 „
II „ „ —	110 „
III „ „ —	100 „

Veoameti esindaja teatas, et 1933./34. a. eelarvesse on võetud kilomeetritasudena 136.000 kr. ja küttepreemiana 80.000 kr. Kui määrata veduriteenijatele põhipalgad vedurijuhtide ettepaneku kohaselt, siis tekiks puudujääk 66.000 krooni. Sellega nõustuda ei saa ja veoameti on nõus ainult sarnase põhipalkade suurendamisega, mida võimaldab kilomeetirahade vähendamine 50% ja küttepreemiate 25% võrra. Seda arvesse võttes katkestati koosolek ja määrati järgmine koosolek 1. dets. Sellel vaheajal pidi veo- ja eksploatatsiooniamet esitama vastavad kalkulasioonid, pidades silmas eelpooltähendatud tingimusi.

1. dets. peetud koosolekul veduriteenijate kutseühingu poolt esitati järgmine ettepanek:

„Toetudes veduriteenijate k-ü. esitajatekogu koosolekute (8. juulil 1931. a. ja

Ameti nimetus.	Teenij. arv.	Palk kuus.	Palk aastas.
Rongijuht I kl.	52	75,—	46.800,—
" II "	73	70,—	61.320,—
Konduktor-laekur	2	75,—	1.800,—
Pagasi ja kauba jaotaja	48	65,—	37.440,—
Vanem-konduktor	120	65,—	93.600,—
Noorem-konduktor	85	58,—	59.160,—
Vagumisaatja	30	58,—	20.880,—
Kokku 410			321.000,—

Kavatsetav koosseis ja palgad:

Mootorvag. juht	17	110,—	22.440,—
I kl. vedurijuht	47	120,—	67.680,—
II " "	100	110,—	132.000,—
III " "	67	100,—	80.400,—
I " " abi	138	90,—	149.040,—
II " " "	76	80,—	72.960,—
Vedurikütjad	46	65,—	35.880,—
Vaguniõlitajad	129	70,—	108.360,—
Vag.-kütja — ühtlasi vag.-valgustaja	5	65,—	3.900,—
Kokku 625			672.660,—

Rongijuht I kl.	52	90,—	56.160,—
" II "	73	80,—	70.080,—
Konduktor-laekur	2	80,—	1.900,—
Pagasi ja kauba jaotaja	48	75,—	43.200,—
Vanem-konduktor	120	75,—	108.000,—
Noorem-konduktor	85	65,—	66.300,—
Vagumisaatja	30	65,—	25.400,—
Kokku 410			369.060,—

Põhipalkade kõrgendusest tekkinud lisakulu on Kr. 149.364,—, millele tuleb juure arvata palkade tõstmisest tingitud teenistusvanusetasu suurenemine Kr. 17.696,— ja mitmesuguste tasude (prg. Id) suurenemine Kr. 700,—. Kokku Kr. 167.760,—, kuna lasteabiraha ja riidevarustusekulud ei suurene.

Nimetatud lisakulu Kr. 167.760,— tuleks katta klm.-rahadeks ja kiitpreemiatega lubatud krediitidest ja 1933/34. a. eelarves järgmised parandused sisse võtta:

Suurendada:

prg. Ia j. Nr. 56 pkt. Ia	Kr. 38.400,—
" Ib " " 56 " Ib	" 9.660,—
" Ic " " 56 " 6	" 8.000,—
" Id " " 56 " 7	" 300,—
	Kr. 56.360,—

Vähendada:

prg. Id j. Nr. 56 pkt. 5	Kr. 56.360,—
--------------------------	--------------

Riidevarustus kärpimise tules.

Majanduseministeerium on asunud seisukohale, et eelarve tasakaalustamiseks tuleb kärpida ka eelarves ettenähtud riidevarustuse krediiti. Teedeministri korraldusel peeti raudteevalitsuses ameti juhatajate nõupidamine, et selgitada missugusel määral on võimalik riidevarustust vähendada ja riidevarustuse kandeage pikendada. Nõupidamisest võimaldati võtta osa ka Raudteelaste Keskühingu juhatuse esindajal V. Rutnik'ul. Nõupidamise tulemusena koostati raudteevalitsuse poolt laialdane kärpimiste kava, mis pidi andma kokkuvõtte umbes 40%. Keskühing selle kavaga ei saanud nõustuda ja esitas teedeministrile vastuettepanekud, asudes seisukohal, et kõigile teenijaile, kes riidevarustust on saanud, saaks varustust ka edasi antud. Arvesse võttes aga riigikassa rasket seisukorda, varustuse mõnin-

Suurendada:

prg. Ia j. Nr. 65 pkt. Ia	Kr. 89.400,—
" Ib " " 65 " Ib	" 3.864,—
" Ib " " 78 " Ib	" 7.740,—
" Ie " " 65 " 6	" 8.866,—
" Ie " " 78 " 6	" 820,—
" Ib " " 74 " 1	" 300,—
" Ic " " 74 " 5	" 10,—
" Id " " 62 " 5	" 400,—
Kokku	Kr. 111.400,—

Vähendada:

prg. Id j. Nr. 78 pkt. 4	Kr. 6.100,—
" Id " " 65 " 4	" 72.490,—
" 67 " " 66 " 5	" 30.000,—
" 67 " " 76 " 1	" 2.810,—
Kokku	Kr. 111.400,—

Arvesse võttes veduri- ja rongiteenijate eriti raskeid töötingimusi pooldab komisjon, et pensionirahade arvestamisel saaks ka arvesse võetud lisatasud, mis nad teeninud keskmisel aastal — kolme viimase aasta jooksul. Allkirjad: Jaan Ulk, P. Orle, J. Trustit, Reimann, J. Vokk, E. Otsmann, R. Poobul.

Pensionirahade arvestamisel ei võiks arvesse võtta seda osa kilomeetrisarhadest, mis vastab teiste teenijate komandeerimise rahadele, niikaua kui komandeerimise rahasid üldse pensioni määramisel arvesse ei võeta.

Allkiri: Jemm.

Selles osas, mis puutub vedurijuhtide abide, vedurikütjate ja õlitajate palkadesse, meie ei saa ühineda komisjoni otsusega. Meie arvamise järele peaksid nende teenijate põhipalgad olema järgmised:

Vedurijuhi abi II kl. —	90 kr.
Vaguniõlitajad . . . —	75 " "
Vedurikütjad . . . —	70 " "

Veduriteenijate kutseühingu esindaja: (allkiri) O. Aanja.

Keskühingu esindajad: (allkirjad) J. Rukki, V. Rutnik.

Nagu eelpooltoodust näha, jäi veduriteenijate kutseühing ja Keskühing vedurijuhtide abide, vedurikütjate ja õlitajate palkade kohta eriarvamisele. Peale selle esitati veduriteenijate kutseühingu poolt vastav märgukiri teedeministrile. Küsimuse kohta teedeminister ei ole veel seisukohta võtnud. Üldse on veel küsimus täies ulatuses lahtine.

Valitsemisreform Prantsusmaal.

Ametnike kaastöö selle läbi viimisel.

Journal Officiel'is on avaldatud dekreet, millega luuakse Comité Supérieur d'Economie ja Commissions Tripartites d'Economie, kes valitsemisreformi ettevalmistusel tähtsat osa mängima peavad.

Dekreedi sisust järgneb, et prantsuse valitsus valitsemisreformi all ühekülgset kokkuvõttekorraldusi mõtleb.

Kuna samal ajal valitsuse poolt 1933. a. eelarve kavasse on võetud kõigi üle 12.000 frangi suuruste palkade vähendamine 2,5 kuni 7 protsendi võrra, võib arvata, et prantsusegi valitsus kavatab kasutada samu meetodeid, mis pea kogu maailmas ametnike vastu tarvitusel on.

Seda näeme siiski hiljem. Käesoleval momendil huvitab meid rohkem aparaat, mis Prantsusmaal ametliikult luuakse seda „valitsemisreformi“ ette valmistama.

Selleks on kõigepealt Comité Supérieur d'Economie, kõrgem kokkuvõttekomitee. Tema koosseisu kohta pole esialgu midagi öeldud. On ainult märgitud, et tema ülesandeks on otsida eelarves kokkuvõtte võimalusi ja selleks ettepanekuid teha. Otsekohe on öeldud, et selle komitee ülesandeks on kaaluda küsimust, millised valitsemisametad ümberkorraldatud või likvideeritud võiksid saada.

Igas ametkonnas luuakse peale selle Commission Tripartite. Nende komisjonide ülesandeks on leida kokkuvõtte võimalusi vastava ametkonna raamides. Need komisjonid moodustatakse alati kolme erikategooria esindajaist. Esimesse kategooriasse kuuluvad vastava ametkonna tegevusest eriti huvitatud kutsealad või majandusharud, nii siis mitteametnikest liikmed. Teise kategooria moodustavad ametkonna kõrgemad ametnikud, kuna kolmandasse kategooriasse kuuluvad keskmised ja alamametnikud.

Esimese ja teise kategooria esindajaid määrab vastav minister. Kolmanda kategooria esindajad valitakse aga personaali enda poolt. B.-J.

Kiri toimetusele.

V. a. „Side“ toimetusele.

Palun alljärgnevatel ridadel Teie auväärt lehes lahkesti ruumi lubada.

Vastuseks 68. piirkonna töölise Volde-
mar Kiriku kirjutisele „Sides“ nr. 11 —
30. nov. 1932. a. teatan järgmist:

1) Kirjutises tähendatud sõnu mina ütelnud ei ole, küll aga on Voldemar K. minu kohta teiste vastu haavavaid ütelsi tarvitatud. Oman Vold. K. enese käega kirjutatud kirja, mille sain naabri teemestriit, ja mis sisaldab minu kohta haavavaid ütelsi.

2) Mis puutub väärnühtustesse, siis ei kuulu see Voldemar K. kompetentsi: selles on ülemused, kes väärnühtusi jälgivad ja kes on sagedasti 68. piirkonda revideerinud, kuid ühtki märkust pole mulle tehtud.

3) Mis puutub Vold. K. üldse, siis otsib ta meelega kokkupõrkeid oma otsekohese ülemusega, lahkuv tihti omavõliliselt töölt, mispärast on ta 9 kuu jooksul juba 2 korda karistatud. Aga töölise koosolekul laseb end paista kui suurt töölise huvide kaitsja, tehes juba enne koosolekut töölise hulgas kihutustööd, et teda valitaks

„SIDE“

on vajalik igale riigiteenijale, kes tahab olla kursis organiseeritud riigiteenijaskonna tänapäeva muredega ja tuleviku kavatsustega.

tellimise hind 1933. a. peale on **endine: poolaastas 1 kr., aastas 2 kr., üksiknumber 15 senti.**

tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid, postiagentuurid, riigiteenijaskonna kutseorganisatsioonide juhatused, raudteelarvitajateühis. kauplused, raudteejaamad.

tellimise uuendamisega 1933. a. peale palub talitus praeguseid tellijaid rutata, et ajakirja saamises vahet ei tuleks.

„SIDE“ toimetus ja talitus asub Tallinnas, Kopli t. 7-a, telef. Balti 357

käitisevanemaks: siis ta nõuab raudteevalitsuselt, et 68. piirkonda ehitataks tööliste söögimajad, kus töölised võiksid einetada.

Vigalas, 3. dets. 1932.

Austusega 68. piirkonna teemeister

E. Kirš.

Kahjuks jätab hra Kirš lähemalt selgitamata missuguste ütelustega Voldemar Kirik teda on haavanud. Eksib hra Kirš kui arvab, et väärnähte jälgimine kuulub

ainult ülemuse kompetentsi. Neid jälgida võivad kõik teenijad ja teevad väga hästi, kui nad väärnähted avalikkuse ette toovad. Sel kombel vähendame igapäevase elu pahesid ja tasandame teed paremale elukorraldusele.

V. Kirik on meie andmeil ainult üks kord karistatud kogu oma teenistuse kestvusel.

Mahutades hra Kirši kirja, loeme küsimuse lõpetatuks.

Üleskutse

Ülemaalse Raudtee Jaamaametnikkude Kutseühingu liikmeile ja kõigile teistele nooremale jaamaametnikkele.

Lugupeetud kaasvõitlejad!

Alampalgaliste ametnikkude niigi väheste tasude kärpimine on muutunud kõige akuutsemaks küsimuseks.

Väiksepalgaline riigiteenija on rünnatud kõigekülgselt.

Alati on temas leitud ohvritall, kes lunastama peab riigimajanduselu vildaku juhtimise tagajärjed, mis suurel määral põhjustanud praeguse majandusliku kitsikuse.

Väljapääs suletakse kindlasti, kui riigiteenijal kaob usk omaabisse, kui ta loiuks jääb oma kutseühingute vastu.

Kutseühingud aga suudavad oma ülesandeid täita — teenijaskonna eluõigusi kaitsta ja elujärge parandada — ainult siis, kui neid toetab terve teenijaskonna pere ja kutseorganisatsiooni juhtivail isikuil ei puudu kindel tahe oma pärimaid võimeid üldsuse kasuks tööle rakendada, isiklisi hüve võimalikult tahaplaanile jättes.

Ülemaaline Raudtee Jaamaametnikkude Kutseühing võrsus oma eelkäijast — Eesti Raudteede Liikumiseosakonna Jaamaametnikkude Kutseühisusest — just sellepärast, et sinna kuuluvate ametnikkude üks

kiht, juhtimist oma kätte saades, järjekindlale kiitsarinnalisele omakasude kaitsmise pinnale laskudes alamail ametnikkele kasu asemel ainult kahju hakkas tooma.

Toodud väidet aitavad kinnitada ülemaalse Raudtee Jaamaametnikkude Kutseühingu juhatusele sissetulnud kirjalikud ja suusõnalised palved, kus täiesti tasakaalukate ametnike poolt otsitakse kaitset ei kellegi muu, kui oma endiste kutseühingu kaaslaste — jaamaülemate omavoli vastu.

Sellaseid asju on nüüd lahendatud, õiglasel vahekorral jalule seatud, ja tuleb esialgu veelgi lahendada.

Õnne- ja edurikast uut aastat

soovib kõigile oma kaasvõitlejaile

RAUDTEELASTE KESKÜHING.

Praeguseid tähtsamaid ülesandeid ühingu on töötasude ja õiguste kaitsmine.

Nende ridade kirjutamise ajal on esitamisel Vabariigi Valitsusele kaks märgukirja: üks rongide liikumist korraldajate alamametnikkude — jaamakorraldajate, tagavaraametnikkude, tehnilise liikumise ametnikkude, jaama vanemteenijate ja jaamateenijate — palkade ja teine samade ametnikkude õiguste kaitseks, et rongide liikumist juhtivad vabapalgalised ametnikkeks saaks arvatud.

Sama hädatarvilik on liikuma panna ajast-arust püsima jäänud tagavaraametnikkude töötingimuste ümberkorraldamine jne.

Noorele organisatsioonile on see suur töö, kuid juhatust on teadlik, et tema sihid on õiged, kui ta oma tegevuse aluseks võttis alamametnikkude majanduslike seisukorra parandamise ja õiguste kaitsmise eriti selles osas, mis aastate jooksul ajast kaugele maha on jäänud, ja kui ta positiivsete tagajärgede kiiremaks saavutuseks vajalikuks on tunnistanud sõbraliku koostöö Raudteelaste Keskühinguga, kutsudes üles kõiki alampalgalisi ametnikke oma õiguste kaitset otsima seal, kus ta parema arusaamise järele seda loodab leida.

Üks olgu aga kindel: pole suuremat kuritegu kutseühingulise liikumise vastu, kui „metsik“ olla, ja võitlust oma õiguste ja elujärje parandamise eest teiste kaela veeretades teiste võidust osa saada.

Iga liige on oma parimat kaasabi kutseühingule pakkunud siis, kui ta ühegi ametikaaslase juure toob; sel puhul võiksime uuel aastal endi pere suurusega üle paarisaja arvestada ja see on hea tahtmise juures täiesti võimalik.

Sellepärast: kadugu kõhklemine ja loidus! Organiseeritult üksmeelsele tegevusele oma käekäigu parandamiseks!

Parimaks suunanäitajaks olgu praegune aeg!

Õnnelikku uut aastat soovides kutseühingulise tervitusega

Ülemaaline Raudtee Jaamaametnikkude Kutseühing.

Veomeli Tapa jaoskonna juhataja Mühling pensionile.

12. dets. s. a. pidas Tapa Veojaoskonna pere piduliku aktuse jumalagajätmiseks oma lahkunud juhataja hra Mühlingiga. Külalisenähtena olid aktusel Tapa jaama ülem, arst, liini jaoskonna juhataja ja t.

Hra Vernik andis lahkujale üle mälestuseseme — nahkköites albumi teenijate päevapiltidega ja raudteehoonetega. Aktusel lühidalt toonitati lahkuja heatahtlikku vahekorda teiste ametlatega, suuri kogemusi juhtival kohal ja inimlikku läbikäimist alluvatega. Aktusele järgnes pidulik koosviibimine teelaual. Kõnede sisuks oli üldine mõte: „Töö on meie riiklik nurgakivi. Igal raudteelasel on tahe oma paremat teha Eesti edenemiseks.“

Üksmeel, soe ja sõbralik vahekord valitsesid õhtul ja jätsid hea mälestuse.

Vastutav ja tegev toimetaja Aleksander Lepp. Väljaandja Eesti Raudteelaste Keskühing.

Kirjastuse o-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas, V. Pärnu mnt. 31.